

derom udtalte. Jeg troer, at det vilde være meget misligt, hvis det blev paalagt Regjeringen at meddele Stadfæstelse paa Lovene for de omhandlede Foreninger, for at der overhovedet skulde kunne være Tale om at tilstaae dem Stempelbegunftsigelser. Jeg kan vel i en vis Forstand godt sympathisere med den ærede Forslagsstillers Betragtninger, men jeg troer alligevel, at der ligger en Modsigelse paa Bunden af dem. Man kan ikke paa eengang have Frihedens Gøder og staae under Formynderskab. Man faaer ikke Frihedens Gøder uden Ansvar, og man kan ikke, som man jo bestandig gjør i saamange Retninger, gjøre Fordring paa at bevæge sig frit, uden at denne frie Bevægelse ogsaa vil kunne medføre sine Ulemper. Hvis Regjeringen skulde forebygge alle saadanne Ulemper, vilde Stillingen blive aldeles umulig og uoverkommelig for en Regjering. Den eneste Betingelse, under hvilken Friheden virkelig kan udvikle sig, er den, at der med dens Udvikling er forbundet et Ansvar, som den Enkelte maa bære. Der er vel derved fremkomme mange Vanskeligheder og Ulemper, og der kan fremkomme forskjellige Sammenstød, naar der har fundet Leifindighed Sted ved Stiftelsen og Bestyrelsen af Indretninger som de heromhandlede, men det kan Regjeringen i og for sig principielt ikke paatage sig at forebygge. Derimod kan der vel træffes Regjeringsforanstaltninger, som kunne lette en frivillig Tilslutning, og saadanne kjende vi jo ogsaa hos os. Derfor har jeg heller ikke kunnet sympathisere med den Bevægelse, som for nogle Aar siden fandt en vis Anklang hos Afskillige og som gik ud paa at modvirke Livrenteanstaltens Bestaaen som Statsinstitut. Jeg troer, at der her, som paa mange andre Omraader, vel kan være Grund til, ved Siden af Afgangen til frie Foreninger og til fri Virksomhed ogsaa at have en Statsvirksomhed og Statsindretninger, og jeg troer, at begge Arter af Institutioner kunne vinde derved. Derimod troer jeg ikke, at det kan gaae an, ledet af saadanne i og for sig rigtige og sympatiske Motiver som dem, der ligge til Grund for den ærede Forslagsstillers Underændringsforslag, at paalægge Regjeringen Byrden af et Ansvar, en Under-

søgelsespligt og en deraf følgende Forpligtelse til Erstatning i Tilfælde af Ulykker, der ligger udenfor Regjeringens naturlige Hverv og Omraade. En ganske anden Sag er Under-søgelseser indenfor saadanne Grændser, som naturligen anbefale sig fra et lovgivningspolitisk Standpunkt, og den Støtte, som dergjennem kan ydes.

Jeg takker den høitærede Finansminister, fordi han efter det Drøftelse, som fandt Sted mellem os ved første Behandling, har stillet sit Ændringsforslag under Nr. 2. Jeg ved dog ikke, om det ikke for dem, som ikke kjende Loven af 11te Februar 1863, seer noget underligt ud, at der i Ændringsforslaget staaer „efter den 11te Februar 1863“ og ikke udtrykkelig staaer „Kundgjørelsen af Loven af 11te Februar 1863.“ Dette er imidlertid selvfølgelig kun en Redactionsbemærkning. Jeg ønskede endnu at gjøre en Bemærkning med Hensyn til et enkelt Punkt, hvortil der ikke er stillet noget Ændringsforslag, men jeg veed ikke, om dette er tilladt i Diebliffet, idet jeg ikke har hørt, om det ogsaa er de enkelte Paragraffer, forsaavidt der ikke til dem er stillet Ændringsforslag, der ere under Behandling.

Formanden: Det er alle de enkelte Paragraffer med de stillede Ændringsforslag, men derimod ikke Sagen i dens Almindelighed, der ere under Forhandling.

Krieger: Ja, saa tør jeg tillade mig at omtale et Punkt med Hensyn til Anvendelsen og Fortolkningen af den ene Paragraph i Lovforslaget, som jeg troer har almindeligere Interesse, og med Hensyn til hvilket jeg vil bede den høitærede Finansminister om maastee mellem anden og tredje Behandling nærmere at overveie, om der ikke maatte være nogen Grund til et Tillæg til eller en Tydeligheds-gjørelse af Lovforslaget. Jeg har ikke selv med Hensyn til det paagjældende Punkt villet stille noget Ændringsforslag, fordi man, for at være vis paa ikke at gaae for vidt, maa, saa at sige, have Administrationen til sin Raadighed og maa kunne conferere med dem, hvem de paagjældende Forretninger nærmest